

Prof. zw. dr hab. Artur Mezglewski
Instytut Prawa

Warszawa, dnia 3 listopada 2019 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr Damiana Margiela pt. *Model szkolenia i przeprowadzania egzaminów w procesie uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami w Polsce. Studium prawne. Stan prawny na dzień 25 lipca 2019 r.*, Lublin 2019, ss. 271, napisanej na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, pod kierunkiem ks. dra hab. Sylwestra Kasprzaka, prof. KUL

Podstawę formalną recenzji stanowi pismo Dziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 27 września 2019 r. (WP-520-120583/2/19), sporządzone w wykonaniu uchwały Rady Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL z dnia 12 marca 2019 r. o powołaniu mnie na recenzenta przedmiotowej rozprawy doktorskiej.

1. Przedmiot badań oraz problem badawczy

Przedmiot rozprawy doktorskiej stanowi zagadnienie mieszczące się w gałęzi prawa, która obejmuje normy generalnie abstrakcyjne o charakterze materialnym, regulujące sytuację prawną podmiotów niepodporządkowanych organom administracji publicznej, a jednocześnie realizujących zadania zmierzające do celu publicznego. Powyższa charakterystyka tej gałęzi odpowiada prawu administracyjnemu.

Jako dyscyplinę w obszarze, której przedmiotowe badania się koncentrują należy wskazać prawo o kierujących pojazdami, które jednocześnie jest ściśle powiązane z prawem o ruchu drogowym.

Samo ujęcie tematu wskazuje nie tylko na dogmatyczny, ale także teoretyczno-prawny charakter badań. Potwierdza to sam Autor w obszernym wstępie do recenzowanej dysertacji, wyjaśniając, iż „model szkolenia i egzaminowania, jaki

zostanie zaprezentowany w niniejszej pracy jest złożony. Stanowi on sumę modelu teoretycznego, normatywnego, a także aretologicznego”.

Problem badawczy Autor ujął następująco: „Model szkolenia kandydatów na kierowców podporządkowany jest osiągnięciu pozytywnego wyniku na egzaminie państwowym, natomiast nie gwarantuje on osiągnięcia przez kandydata właściwego poziomu opanowania właściwej techniki jazdy i bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym”. Kształcenie kandydatów na kierowców odbywa się zatem według określonego schematu, który określony został normatywami w randze rozporządzenia wykonawczego. Schemat ten określa pewne powinności w postaci schematycznych zachowań, które są następnie przedmiotem oceny na egzaminie państwowym. Istotne w tym modelu jest to, że podczas egzaminu weryfikowane są jedynie te powinności, które kreowane są przez akt normatywny i które przyswojone zostały w ramach szkolenia przygotowującego do egzaminu.

Przedmiotem pracy jest m. in. szczegółowa prezentacja obowiązującego modelu normatywnego. Natomiast na etapie heurystyki Autor ograniczył się do ekserpcji głównie źródeł o charakterze normatywnym, które wyznaczają prawny model kształcenia i egzaminowania kandydatów ubiegających się o uzyskanie prawa jazdy lub innego dokumentu poświadczającego posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami (lub określonymi grupami pojazdów), konfrontując materiał normatywny z materiałem faktograficznym oraz opiniami praktyków (instruktorów, dyrektorów WORD-ów). Powyższy zabieg jest słuszny, gdyż jedynie na etapie stosowania prawa możliwe jest zdiagnozowanie mankamentów obowiązujących rozwiązań normatywnych. Na etapie interpretacji źródeł przeprowadzona została analiza prawna, której przedmiotem była ocena modelu normatywnego pod kątem celu ustanowionej legislacji. Ocena ta jest miażdżąco negatywna. Autor recenzowanej pracy wykazał, że „pozytywny wynik egzaminu „na prawo jazdy” nie gwarantuje bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym”. Obowiązujący model kształtuje profil kandydata na kierowcę, dostosowując sylwetkę adepta do wymagań wymyślonych „przy ministerialnym

biurku”, które następnie weryfikowane są przez egzaminatora. Egzamin nie weryfikuje jednak w sposób właściwy rzeczywistych umiejętności u egzaminowanego. W konsekwencji trudno mówić o spełnieniu cechy określonej w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami, a mianowicie, że kandydat posiada umiejętność kierowania pojazdem w sposób niezagrożący bezpieczeństwu, nieutrudniający ruchu drogowego i nienarażający kogokolwiek na szkodę. Powyższe analizy uprawniają do sformułowania następującej tezy pracy: *„Model szkolenia kandydatów na kierowców podporządkowany jest osiągnięciu pozytywnego wyniku na egzaminie państwowym, natomiast nie gwarantuje on osiągnięcia przez kandydata właściwego poziomu opanowania techniki jazdy i bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym”*.

W kontekście powyższego uznać należy, iż Autor recenzowanej dysertacji podjął się rozwiązania istotnego i rzeczywistego problemu naukowego, a w dodatku jest to problem praktycznie niepodejmowany w obrocie naukowym.

2. Charakterystyka struktury recenzowanej pracy

W strukturze pracy wyodrębniono wstęp, zakończenie oraz cztery rozdziały merytoryczne. W obszernym – 23. stronicowym – wstępie zaprezentowane zostały cele pracy, jej założenia oraz teza. Wyjaśnione zostały ponadto podstawowe pojęcia – w tym w szczególności w sposób precyzyjny przedstawiono rozumienie tytułowego pojęcia „model” oraz jego normatywne inklinacje. Spośród czterech rozdziałów merytorycznych pierwszy ma charakter teoretyczno-historyczny, dwa kolejne skonstruowane zostały według jednorodnego kryterium i dotyczą procesu oraz efektów szkolenia, które weryfikowane są na etapie egzaminowania, natomiast w rozdziale czwartym zawarte zostały propozycje zmian w procesie uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami w Polsce. Zakończenie pracy przybrało postać „epilogu” oraz swoistego „rozliczenia się” z realizacji wyznaczonych we wstępie celów pracy (sic!).

Plan pracy można by uznać za logiczny i uporządkowany, gdyby nie istniał rozdział czwarty. Jego wyodrębnienie jest zbędne, a w dodatku narusza logiczną spójność całej koncepcji. Propozycje zmian można było przecież (i należało) zaprezentować w podsumowaniach do rozdziałów, jak też w zakończeniu pracy – w ramach postulatów *de lege ferenda*. Ponadto w rozdziale tym został zamieszczony został paragraf, którego zarówno tytuł (*Policyjne statystyki wypadkowe podstawą zaostreń w prawie drogowym*), jak też treść odbiegają znacznie od wyznaczonego przedmiotu dysertacji. W jednostce tej przywołano zaledwie jedną tabelę statystyczną zaczerpniętą z bloga motoryzacyjnego – nie wskazując rzeczywistego jej źródła i na jej kanwie rozbudowano aprioryczną tezę o przyczynach wypadków spowodowanych przez młodych kierowców.

Pewne uwagi krytyczne można też wysunąć w odniesieniu do podrozdziałów zawartych w trzech pierwszych rozdziałach. Recenzent miałby mianowicie takie oto zastrzeżenia, iż w rozdziale pierwszym zastosowano jednocześnie dwa różne kryteria podziału na podrozdziały: kryterium czasowe (dwa pierwsze podrozdziały) oraz kryterium organizacyjne (dwa ostatnie podrozdziały). Tylko w jednym z rozdziałów (i to paradoksalnie pierwszym) wyodrębniono podrozdział podsumowujący (zatytułowanym „wnioski”).

3. Uwagi szczegółowe dotyczące strony formalnej i językowej

Rozprawa napisana została w stylu właściwym dla dysertacji naukowych, z tym że zauważono pewną liczbę odniesień oraz określeń o charakterze kolokwialnym. Język pracy jest jednak jasny, zrozumiały i w miarę precyzyjny.

Bazę źródłową stanowią przede wszystkim akty normatywne powszechnie obowiązujące, akty prawa wewnętrznego oraz judykaty Trybunału Konstytucyjnego Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz sądów administracyjnych. W sumie w wykazie wyszczególniono 77 źródeł prawa. Nadmienić jednak należy, iż *de facto* Autor wykorzystał także inne źródła prawa, których nie zamieścił w wykazie, np.:

- Okólnik Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 27 lutego 1952 r. w sprawie wydawania przez Polski Związek Motorowy ocen i opinii technicznych w zakresie gospodarki samochodowej i wypadków drogowych (przypis nr 85);
- Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 września 1993 r., III AZP 9/93, OSNC 1994/3/50 (przypis 115).

Sporadycznie sięgnięto do innych materiałowych źródłowych, które jednak nie zostały zamieszczone w wykazie źródeł (np. Biuro analiz i dokumentacji Kancelarii Senatu RP, *Porównanie systemów szkolenia i egzaminowania kierowców w Polsce i w Niemczech*, Warszawa 2012).

Istotne dla realizacji celu pracy źródła normatywne zostały uwzględnione i wykorzystane. Zastrzeżenia może natomiast budzić sposób ich powoływania w przypisach dolnych. Autor w kilku przypadkach powołuje się nie na sam tekst ustawy lub rozporządzenia, ale na Obwieszczenie Marszałka Sejmu RP w sprawie ogłoszenia tekstu ustawy lub rozporządzenia (zob. m. in. przypisy nr 23, 29, 30, 180, 202, 210, 290). Z kolei powołując się na dekrety nie wskazuje autora aktu prawnego, a przecież wykorzystywał w pracy dekrety wydawane przez różne organy: Naczelnika Państwa (przypis 51), Radę Ministrów (przypis 72). Można mieć ponadto obawy, czy Doktorant właściwie ocenia moc prawną powołanych dekretów, skoro w wykazie źródeł umieścił je po rozporządzeniach, a więc pośród aktów wykonawczych...

Szerszego oraz krytycznego odniesienia wymaga baza literaturowa oraz sposób jej powoływania. W wykazie literatury zamieszczono 144 pozycje – sytuując je w *Literaturze przedmiotu* lub *Literaturze pomocniczej*. Spośród wykazanych tam dzieł tylko 49 powołanych zostało w tekście głównym pracy. Są to pozycje wyszczególnione w *Literaturze przedmiotu* pod numerami: 1, 3, 8, 9, 11, 12, 15, 19, 25, 29, 30, 32, 33, 34, 38, 50, 51, 52 oraz w *Literaturze pomocniczej* pod numerami: 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 14, 18, 34, 36, 37, 38, 45, 48, 51, 55, 56, 58, 62, 65, 73, 76, 77,

81, 82, 83, 85, 87, 88. Zastanawiające jest wobec tego, z jakiego powodu Autor nie wykorzystał w pracy 34. jednostki literatury, chociaż zakwalifikował je do literatury przedmiotu?... Z kolei w pracy wykorzystane zostały dzieła, których nie zamieszczono w wykazie. Są to:

- *Słownik wyrazów obcych PWN*, red. J. Tokarski, Warszawa 1971 (przypis nr 2),
- J. Wróblewski, *Teoria* (w przypisie nr 7 nie podano pełnego tytułu dzieła),
- A. Malinowski, L. Nowak, *Problemy modelowania w teorii prawa*, PiP 1972 (przypis nr 7),
- *Słownik wyrazów obcych*, red. E. Sobol, Warszawa 2003 (przypis nr 34),
- A.P. Wierzbicki, *Perspektywy cywilizacji światowej XXI wieku a przemiany w Polsce*, Warszawa 1995 (przypis nr 35),
- M. Górski, *Historia konstrukcji samochodów FSO 1951-2011*, Warszawa 2013 (przypis nr 46),
- Sz. Mościcki, *Ymca – czyli w drogę. Historia polskiego prawa jazdy*, Warszawa 2017 (przypis nr 66),
- E. Tokarczyk, *Egzaminator osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami – tylko dobry kierowca czy osoba obdarzona specjalnymi predyspozycjami?*, Biuletyn Informacyjny ITS 2004, nr 4 (przypis nr 143),
- A. Lewin, *System wychowania, a twórczość pedagogiczna*, Warszawa 1983 (przypis nr 164),
- R. Uździcki, *Wybrane elementy systemu kształcenia kadr związanych z uczeniem bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym*, Kolekcja cyfrowa Muzeum historii Polski 2009 (przypis nr 168),
- W. Kotowski, *Kodeks drogowy w Praktyce*, Warszawa 2009 (przypis nr 255),
- J. Boć, *Prawo administracyjne*, Wrocław 2002 (przypis nr 294),
- T. Bigo, *Związki publiczno-prawne w świetle ustawodawstwa polskiego*, Warszawa 1928 (przypis nr 305),

- T. Szczuraszek, *Bezpieczeństwo ruchu miejskiego*, Warszawa 2005 (przypis nr 343),
- P. Żuraw, *Charakterystyka oraz wyznaczniki jakościowe organizacji systemu szkolenia kandydatów na kierowców w Polsce*, „Logistyka” 2011, nr 3 (przypis nr 426).

Wnioski z tego wypływają następujące:

- bazę literaturową dysertacji stanowią 64 opracowania wydane drukiem,
- zamieszczony na stronach 257-265 wykaz literatury nie można traktować jako wykaz literatury wykorzystanej w pracy.

Literatura wykorzystana została zasadniczo w prawidłowy sposób. Zaczerpnięte myśli i poglądy zostały wskazane w przypisach. Dosłowne cytaty zostały prawidłowo oznaczone w tekście. Pewne zastrzeżenia może budzić sposób ich powoływania – w szczególności sposób cytowania rozdziałów z monografii wieloautorskich. Np. w przypisie nr 413 wykazana została publikacja D. Szeleszczuka pt. *Straż miejska jako organ kontroli ruchu drogowego*. Tymczasem *de facto* D. Szeleszczuk jest autorem rozdziału w publikacji *Straż miejska jako organ kontroli ruchu drogowego, który nosi tytuł Odpowiedzialność prowadzącego pojazd za niezastosowanie się do ograniczenia prędkości z art. 92 a kw.*

W bazie bibliograficznej pracy – oprócz źródeł i literatury – wykazane zostały ponadto *Materiały internetowe*. Recenzent uważa tego rodzaju wyodrębnienie za nielogiczne, gdyż kryterium sposobu publikacji nie jest kompatybilne z kryterium podziału na źródła i literaturę (opracowania). Zarówno materiały wydane drukiem, jak też materiały opublikowane w Internecie należą do zbioru źródeł lub do zbioru opracowań. Trzeciego zbioru nie ma, gdyż podział materiału na źródła i literaturę jest zamknięty, kompletny. Dodatkowym problemem jest fakt, iż w wykazie owych materiałów – z reguły – znajdujemy same tylko adresy internetowe – bez wskazania ich autorów oraz tytułów. To tak, jakby ktoś wykazywał dzieła drukowanego poprzez wskazanie numeru katalogowego w określonej bibliotece... W konsekwencji zatem o

wskazanym materiale nie wiemy niczego konkretnego: nie znamy autora publikacji ani jej tytułu, a także nie wiemy, czy materiał ma charakter źródłowy, czy też jest opracowaniem – nie mówiąc już o samym charakterze tego opracowania i jego – ewentualnie – naukowych walorach.

Z powodu powyżej wskazanych racji, a także w związku z faktem, iż Doktorant nie odniósł się we wstępie do sposobu wykorzystania oraz charakteru materiałów internetowych, co do których wielokrotnie odwoływał się w tekście pracy, Recenzent zmuszony został do zweryfikowania każdego wskazanego w przypisach adresu internetowego. „Kosztowało” go to cały dzień żmudnej pracy, ale przecież ktoś to musiał zrobić... A oto wyniki tej „kwerendy”:

Doktorant odnosił się w tekście pracy do materiałów internetowych 34.rotnie, a odwołania te prowadziły do 33 różnych adresów internetowych. Kwerenda wykazała, iż materiały powołane w przypisach nr 48, 65, 84 zamieścił Łukasz Strychalski – właściciel jednej ze szkół nauki jazdy. Nie jest on autorem tych publikacji, a jedynie je opracował – wykorzystując m. in. materiały udostępnione mu przez właściciela innej szkoły jazdy – Jerzego Kociszewskiego. Przywołanym publikacjom nadano jednak tytuły: *Antologia historii kursów prawa jazdy na ziemiach Polski* oraz *Historia prawa jazdy w Polsce*, które należało by przytoczyć.

Przywołana w przypisie 67 strona internetowa forzomagazine.pl nie jest aktualnie aktywna. Prawdopodobnie jednak Autor dysertacji wykorzystywał opublikowane na tej stronie opracowanie Szymona Mościckiego pt. *Ymca – czyli w drogę. Historia polskiego prawa jazdy* – które istnieje także w formie drukowanej (i które zostało wykazane w pracy).

Przywołany w przypisie nr 99 adres internetowy prowadzi do artykułu zatytułowanego *Historia prawa jazdy cz. II. Od 1945 r.* Autora tego artykułu nie wskazano.

W przypisie 127 odesłano do adresu, na którym opublikowany jest dokument zatytułowany *Zadania statutowe realizowane m. in. przez Wydział Ruchu Drogowego*

KWP we Wrocławiu. Nie zamieszczono w nim informacji o autorze. Dokument ten jest bez związku z fragmentem pracy, przy którym umieszczono odesłanie.

Wskazany w przypisie nr 230 adres nie istnieje. Pod adresem tym – prawdopodobnie ktoś opublikował wzór oświadczenia rodziców o wyrażenie zgody na kurs prawa jazdy. Podobnie rzecz się ma z adresem wskazanym w przypisie 248, który istniał na portalu Fundacji SOS – Odpowiedzialne Szkoły Jazdy. Można przypuszczać, że strona ta została przeniesiona na inny adres: www.rzecznikprawkursanta.pl Pod nowym adresem znajduje się artykuł zatytułowany *Ważne dla kursanta*, z którego korzystał Doktorant. Autora tego materiału nie podano.

Pod adresem wskazanym w przypisie nr 250 znajduje się artykuł autorstwa Jarosława Krasnodębskiego, zatytułowany *Jak wygląda kurs prawa jazdy kategorii B?* Ma on charakter krótkiego materiału informacyjnego.

W przypisie nr 278 wskazany został materiał T. Widerskiego pt. *Bezpieczeństwo czynne w pojazdach. Prezentacja multimedialna*. Materiał ten nie znalazł się jednak ani w wykazie literatury, ani w wykazie materiałów internetowych.

W przypisach nr 279 oraz 280 powołany został adres internetowy, na którym opublikowana została publikacja autorstwa W. Tutaka pt. *Układy bezpieczeństwa czynnego w pojazdach samochodowych. Prezentacja multimedialna*. Pozycja ta wykazana została w wykazie literatury, ale jako dzieło zwarte, wydane w Warszawie w 2013 r.

W przypisie nr 282 wskazano adres, pod którym opublikowany został artykuł zatytułowany *Egzamin wewnętrzny* – bez wskazania autora publikacji.

W przypisie nr 288 wskazano adres internetowy, który wiedzie do artykułu pt. *Więcej WORD-ów?* Jego autor nie został wskazany.

W przypisie nr 330 wskazany został link do artykułu pt. *Egzamin teoretyczny ważny bezterminowo*. Autora tego materiału nie podano.

W przypisie nr 357 odnajdujemy link do artykułu (bez autora) pt. *Uniwersalny poradnik początkującego: jak zdać egzamin na prawo jazdy?*

Pod adresem wskazanym w przypisie nr 359 znajduje się inny artykuł niż wskazany w pracy – chociaż o takim samym tytule: *Organizacja egzaminów praktycznych na kategorię „AM, A1, A2 i A”* (być może jest to stary artykuł, zaktualizowany). Artykuł ten jest datowany na 14 sierpnia 2019 r., gdy tymczasem Doktorant wskazał datę dostępu na dzień 17 listopada 2016 r.

Link wskazany w przypisie nr 362 prowadzi do artykułu, który posiada autora i tytuł: Jakub Tujak, *Koniec męki na placu manewrowym? Cały egzamin na prawo jazdy ma zostać przeniesiony do miasta*. Jest to materiał o charakterze poradnikowym.

Adresy wskazane w przypisach nr 363 oraz 422 są nieaktywne (błąd 404).

Pod linkiem wskazanym w przypisie nr 371 znajduje się tekst, w którym wskazano jego tytuł i autora: Robert Tomaszewski, *Hamowanie do zatrzymania we wskazanym miejscu*. Jest to materiał o charakterze poradnikowym.

Pod linkiem wskazanym w przypisie nr 372 znajduje się artykuł podpisany przez autora inicjałami (mm) zatytułowany *Egzamin na prawo jazdy w 2015 roku. Co się zmieni?*

W przypisie nr 387 wskazano jedynie adres witryny – bez linku wiodącego do konkretnego materiału. Podobnie rzecz się ma z linkiem wskazanym w przypisie nr 388.

Pod adresem wskazanym w przypisie nr 391 znajduje się artykuł Tomasza Żółciaka pod tytułem *Prawo jazdy: Teoretycznie kurs jest nieobowiązkowy* – opublikowany w Gazecie Prawnej z dnia 30 marca 2015 r.

Pod adresem wskazanym w przypisie nr 392 znajduje się 6-cio zdaniowa notka zatytułowana *Nowy egzamin teoretyczny*. Nie wskazano jej autora.

Pod linkiem wskazanym w przypisie nr 393 znajduje się artykuł poradnikowy pt. *Eco-driving na egzaminie na prawo jazdy. "Obleją za byle co?"*. Jako autor wskazana została Redakcja Regiomoto.

W materiale wskazanym w przypisie nr 405 znajduje się artykuł Marka Adamowicza (a nie jak wskazał Doktorant A. Adamczyka) pt. *Kolosalne zmiany w*

egzaminach na prawo jazdy: zobacz co się zmieni. W artykule tym powoływane jest nazwisko Andrzeja Adamczyka – urzędującego Ministra Infrastruktury – w związku z faktem, iż kierowany przez niego resort przedstawił opinii publicznej propozycje zmian ministerialnego rozporządzenia. Andrzej Adamczyk nie jest jednak autorem jakiegokolwiek części powoływanego artykułu, ani też – prawdopodobnie – nie jest też twórcą rządowego projektu powołanego rozporządzenia.

Link wskazany w przypisie nr 407 nie wiedzie do żadnego konkretnego materiału, lecz do strony głównej portalu Interia. Podobnie rzecz się ma z linkiem wskazanym w przypisie 409.

Przypis nr 410 wiedzie do artykułu zatytułowanego *Sprawcy wypadków samochodowych według wieku.*

W przypisie nr 416 podany jest link do wywiadu przeprowadzonego przez Łukasza Zboralskiego z Pawłem Tomaszkiem – dyrektorem zarządzającym magazynu motoryzacyjnego Akademia Auto-Świat na temat bezpieczeństwa eco-jazdy.

Pod linkiem umieszczonym w przypisie nr 418 znajduje się artykuł o charakterze poradnikowym, zatytułowany WORD przeszkoli młodych kierowców w ODTJ. Autora tekstu nie wskazano.

W przypisie nr 420 znajduje się materiał propagandowy zatytułowany *WORD Lublin: darmowy kurs techniki jazdy dla młodych kierowców!* Autora tekstu nie wskazano.

W przypisie nr 424 podlinkowany został materiał przygotowany przez autora posługującego się inicjałami JT, który wykorzystał źródła udostępnione przez Goodyer. Tytuł artykułu: *Kto odpowiada za wypadki młodych kierowców?*

Reasumując. Wykorzystane w pracy materiały internetowe posiadają – w zdecydowanej większości – charakter poradnikowy oraz informacyjny. Publikowane były zwykle w kontekście zapowiedzi lub nowelizacji przepisów prawnych. Ich walor naukowy jest niewielki. Informacje w nich zawarte można było wprost wydedukować z obowiązujących, bądź wprowadzanych przepisów. Wprawdzie nie można powiedzieć, że materiały te nic nie wnoszą do pracy, albo też, że

nie mają żadnej wartości. Przyczyniają się one jednak bardziej do „uzawodowienia” oraz „upragmatyzowania” pracy niż do jej „unaukowienia”.

4. Treść i osiągnięcia badawcze

Treść pracy – z wyjątkiem passusów, o których była mowa powyżej – przedmiotowo zbieżna jest z jej tematem. Autor szczegółowo omawia poszczególne elementy obowiązującego modelu prawnego formowania oraz egzaminowania kandydatów na kierowców – wykazując przy tym mankamenty i słabe strony prezentowanych rozwiązań. Osiągnięcia badawcze dotyczyć zatem będą diagnozy oraz oceny poziomu kształcenia kursantów, a także racjonalności poszczególnych wymagań egzaminacyjnych. Na poziomie oceny obowiązującego modelu dostrzeżono na tyle istotne niedoskonałości, iż pozwalają one na kategoryczne stwierdzenie, że poziom przygotowania kandydatów na kierowców jest niewystarczający. Wskazane przez Doktoranta przyczyny takiego stanu rzeczy są następujące:

- niedostateczne uwzględnienie w procesie kształcenia elementów aretologicznych,
- niezadawalający poziom kształcenia instruktorów nauki jazdy (kurs instruktorski trwa zaledwie kilka godzin);
- obniżenie wymagań stawianych kandydatom na egzaminatorów,
- fakultatywność szkoleń dla kandydatów na kierowców.

Doktorant postuluje m.in.

- zwiększenie ustawowych wymagań egzaminacyjnych, poprzez objęcie egzaminem dodatkowych manewrów (parkowanie prostopadle – wjazd tyłem, wjazd przodem),
- zmiany w programach szkoleń w ośrodkach szkolenia kierowców – także poprzez zwiększenie godzin zajęciowych w ramach szkolenie praktycznego.

Główną ideą proponowanych zmian jest to, aby „egzamin państwowy dawał gwarancję faktycznych umiejętności, a nie był tylko sumą pozytywnie zaliczonych zadań egzaminacyjnych”.

5. Uwagi końcowe

Doktorant wykazał się doskonałą znajomością obszaru wiedzy, która stanowiła przedmiot dysertacji, a praca napisana została z prawdziwą pasją. Te dobre emocje – w pewnym sensie – były też dla niego „zgubne”. Jako pasjonat bezpiecznej jazdy, której poziom uzależniony jest od rzetelnie przebytych szkoleń i wypracowania odpowiednich nawyków, popadł w „herezję” uczenia czytelnika tychże zasad, zamiast koncentrować się na konstruowaniu kompatybilnych przepisów prawa, które stosowanie tych wzorców wymuszają.

Niestety nie ustrzegł się też błędów rzeczowych. Za niemerytoryczne należy uznać – pozbawione jakiegokolwiek komentarza stwierdzenie zawarte na s. 108 pracy – iż „zgodnie z art. 97 § 1 k.p.a. wydanie decyzji [o zatrzymaniu prawa jazdy] zależne jest od wcześniejszego wydania wyroku przez Sąd Rejonowy”. Owszem, taki pogląd jest do przyjęcia, a może nawet jest trafny, ale – póki co – pragmatyka organów administracji w całej Polsce jest przeciwna temu twierdzeniu, zaś orzecznictwo sądów administracyjnych poszło w zupełnie odmiennym kierunku (zob. m. in. uchwałę z dnia 1 lipca 2019 r. podjętą przez siedmiu sędziów NSA w sprawie I OPS 3/18). Z kolei w podrozdziale 4.1 (s. 183-184) Doktorant przedstawił i poparł propozycje zmian, które przedstawione zostały przez Ministerstwo Infrastruktury i nie zorientował się, że owe „propozycje” od dnia 4 czerwca 2018 r. są już prawem obowiązującym¹.

6. Konkluzja

Stwierdzam, iż praca doktorska mgra Damiana Margiela pt. *Model szkolenia i przeprowadzania egzaminów w procesie uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami w Polsce. Studium prawne z **trudem** spełnia wymogi, o jakich mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*. Stanowi ona jednak

¹ Chodzi tutaj o przepisy ustanawiające tzw. okres próbny (art. 91 i 92 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami).

AKADEMIA
SZTUKI
WOJENNEJ

oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a jej Autor wykazał się znaczną wiedzę teoretyczną oraz - w pewnym stopniu - umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. **W związku z tym, postuluje o dopuszczenie jej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.**

Prof. dr hab. Artur Mezglewski

recenzent